

Natura 2000 og Kommunens rolle

Grønt Råd Ærø d. 21. oktober 2025

Hvad er et Natura 2000-område

Et Natura 2000-område er:

Et internationalt naturbeskyttet område i EU, der danner et netværk af værdifuld natur på tværs af medlemslandene. Formålet er at *bevare og beskytte særlige naturtyper samt sjældne og truede vilde dyre- og plantearter i Europa.*

Natura 2000-områder består af:

Habitatområder og fuglebeskyttelsesområder. Hvert område er udpeget for at beskytte bestemte arter og naturtyper, der er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. *Udpegningsgrundlaget er listen over de arter og naturtyper, der er beskyttet i hvert enkelt område.*

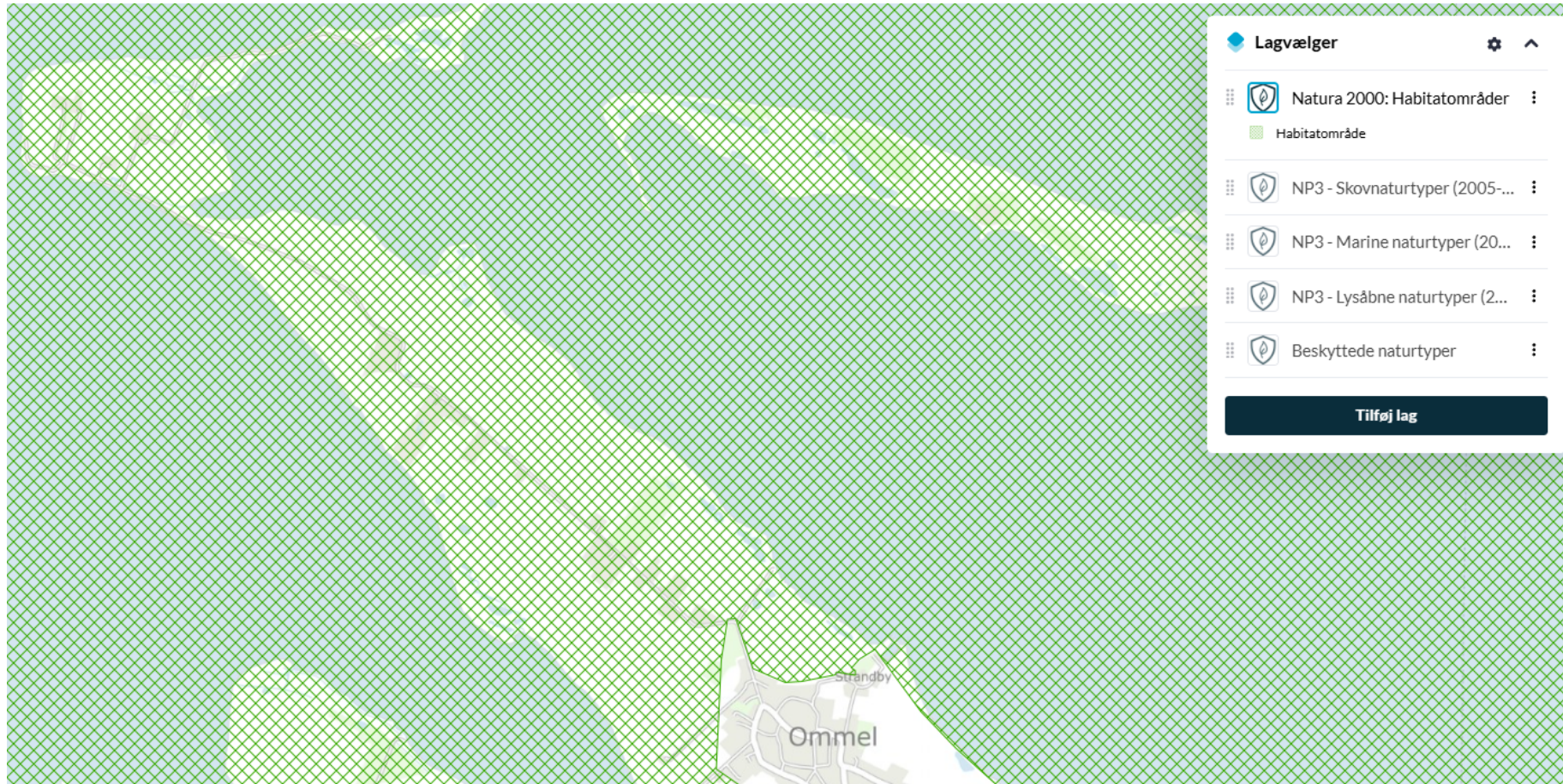
Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 111		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Vadeflade (1140)
	Lagune* (1150)	Bugt (1160)
	Rev (1170)	Strandvold med enårige planter (1210)
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Kystklint/klippe (1230)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Strandeng (1330)
	Forklit (2110)	Hvid klit (2120)
	Grå/grøn klit* (2130)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Tørt kalksandsoverdrev* (6120)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Urtebræmme (6430)	Avneknippemose* (7210)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
Arter:	Skæv vindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)
	Klokkefrø (1188)	Stor vandsalamander (1166)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

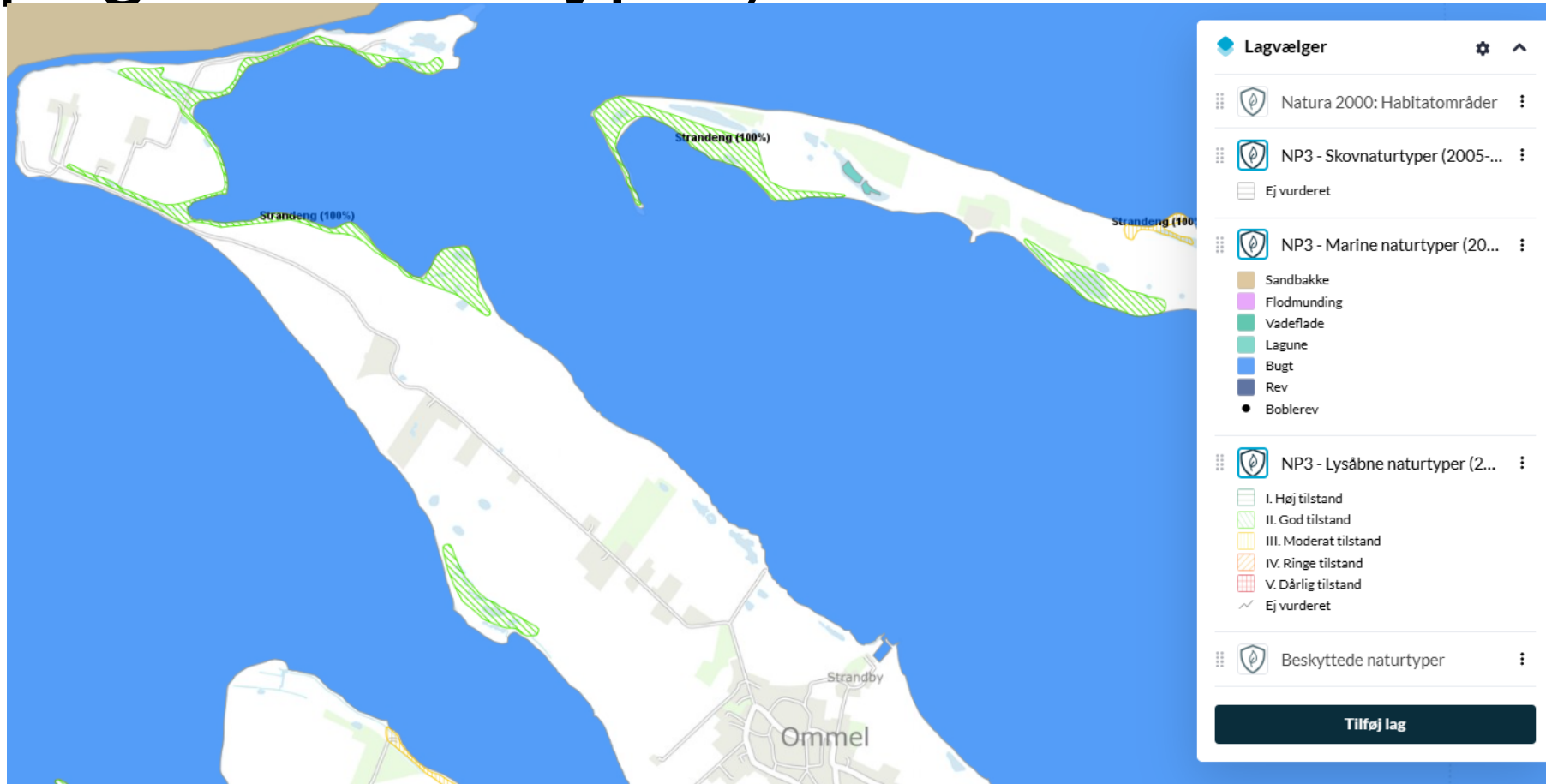
Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 71		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Knopsvane (T)
	Sangsvane (T)	Blisgås (T)
	Mørkbuget knortegås (T)	Troldand (T)
	Bjergand (T)	Edderfugl (T)
	Hvinand (T)	Toppet skallesluger (T)
	Havørn (TY)	Rørhøg (Y)
	Engsnarre (Y)	Plettet rørvagtel (Y)
	Blishøne (T)	Klyde (Y)
	Almindelig ryle (Y)	Brushane (Y)
	Sorthovedet måge (Y)	Dværgterne (Y)
	Splitterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	Mosehornugle (Y)
	Rødrygget tomskade (Y)	

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Natura 2000-område (habitat- og fuglebeskyttelsesområder)

Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område (Udpegede naturtyper)

Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område

(Levesteder for udpegede arter)

Natura 2000-planer og handleplaner

- **Natura 2000 plan (Miljøstyrelsen)**

Overordnede mål for varetagelsen af de enkelte Natura 2000-områders udpegningsgrundlag (udpegede naturtyper og arter)

- **Natura 2000 handleplan (Kommunen)**

Beskriver konkrete handlinger, som skal realisere målene fra Natura 2000-planen.

- Eks. Forbedring af naturens kvalitet ved at bestemte naturtyper græsses, forbedring af levesteder for padder ved at etablere flere paddehuller osv.

Natura 2000-planens bevaringsmålsætning

- At *opnå og sikre en gunstig bevaringsstatus* for udpegede naturtyper og arter i Europa. Hvilket betyder, at en *art har en levedygtig og stabil bestand*, som sikrer dens langsigtede overlevelse og at *naturtyperne er tilstrækkeligt store og i god tilstand*.

Naturbeskyttelsesloven (Kommunen)

§ 19 a

Kommunalbestyrelsen skal *iværksætte de foranstaltninger, som fremgår af handleplanen til gennemførelse af Natura 2000-planen* efter lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder.

§ 19 b

I internationale naturbeskyttelsesområder skal der *inden iværksættelse af de aktiviteter, der er nævnt i bilag 2 til loven*, gives skriftlig meddelelse herom til kommunalbestyrelsen med henblik på en vurdering af virkningen på området under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger.

Bilag 2 - Aktiviteter, der er omfattet af § 19 b:

- 1) Tilplantning med juletræer og skov, flerårige energiafgrøder, levende hegn og lignende i fuglebeskyttelsesområder.
- 2) Rydning af samt træartsskifte og plantning i løvskov.
- 3) Ændring i tilstanden af søer, heder, moser og lignende, strandenge, strandsumpe, ferske enge og overdrev, der ikke opfylder størrelseskravet i § 3.
- 4) Ændring i tilstanden af indlandssaltenge, kilder og væld samt vandløb, der ikke er udpeget efter § 3.
- 5) Opdyrkning af vedvarende græsarealer i fuglebeskyttelsesområder.
- 6) Opdyrkning, tilplantning og sandflugtsdæmpning på klitter.
- 7) Rydning af krat af havtorn, gråris og enebær samt skov af skovfyr på klitter.
- 8) Rydning af krat af enebær på overdrev, der ikke er omfattet af § 3.
- 9) Væsentlig ændring inden for kort tid i græsningsintensitet, herunder ophør med græsning eller høslet.
- 10) Væsentlig ændring i anvendelsen af husdyrgødning, herunder ændret gødskning fra handelsgødning til husdyrgødning.
- 11) Etablering af anlæg, der er nødvendige for erhvervet, herunder veje.
- 12) Etablering af ikkegodkendelsespligtige virksomheder i områderne, der kan medføre betydelige forstyrrelser

Naturbeskyttelsesloven (Kommunen)

§ 19 c

Kommunalbestyrelsen kan *indgå aftale med ejeren eller brugeren* af en ejendom i internationale naturbeskyttelsesområder om driften eller andre foranstaltninger *for at realisere Natura 2000-planen*.

§ 19 d

Kommunalbestyrelsen skal *pålægge ejeren* af en eiendom i eller uden for internationale naturbeskyttelsesområder *den drift eller de andre foranstaltninger, der er nødvendige for at realisere Natura 2000-planen*, *hvis der ikke kan indgås aftale* på rimelige vilkår efter § 19 c, eller en allerede indgået aftale ikke overholdes.

Naturbeskyttelsesloven (Kommunen)

§ 19 e

Kommunalbestyrelsen skal i *særlige tilfælde pålægge ejeren* af en ejendom i eller uden for internationale naturbeskyttelsesområder *den drift* eller de andre foranstaltninger, *som* af hensyn til Natura 2000-planens bevaringsmålsætning *er nødvendige for at undgå varig forringelse af naturtyper eller levesteder for arter* eller betydelig forstyrrelse af arter, *som området er udpeget for*, hvis risikoen herfor ikke kan afværges med foranstaltninger på grundlag af Natura 2000-planen. Kommunalbestyrelsen kan herunder beslutte, at rettidig klage ikke skal have opsættende virkning.

Habitatbekendtgørelsen (stat og kommune)

§ 6

Før der træffes afgørelse i medfør af de bestemmelser, der er nævnt i § 7, *skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.* De projekter, der omfattes af kravet om vurdering, er projekter som ikke direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning.

Husdyrbrugloven (kommunen)

§ 7

Etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug er ikke tilladt, hvis anlægget ligger i en afstand på mindre end 10 m til eller helt eller delvis inden for

- 1) nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, jf. stk. 2, beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder eller
- 2) nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, jf. stk. 2, beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Husdyrbrugloven (kommunen)

§ 16 a

Husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 3 500 kg NH₃-N pr. år må ikke etableres uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse.

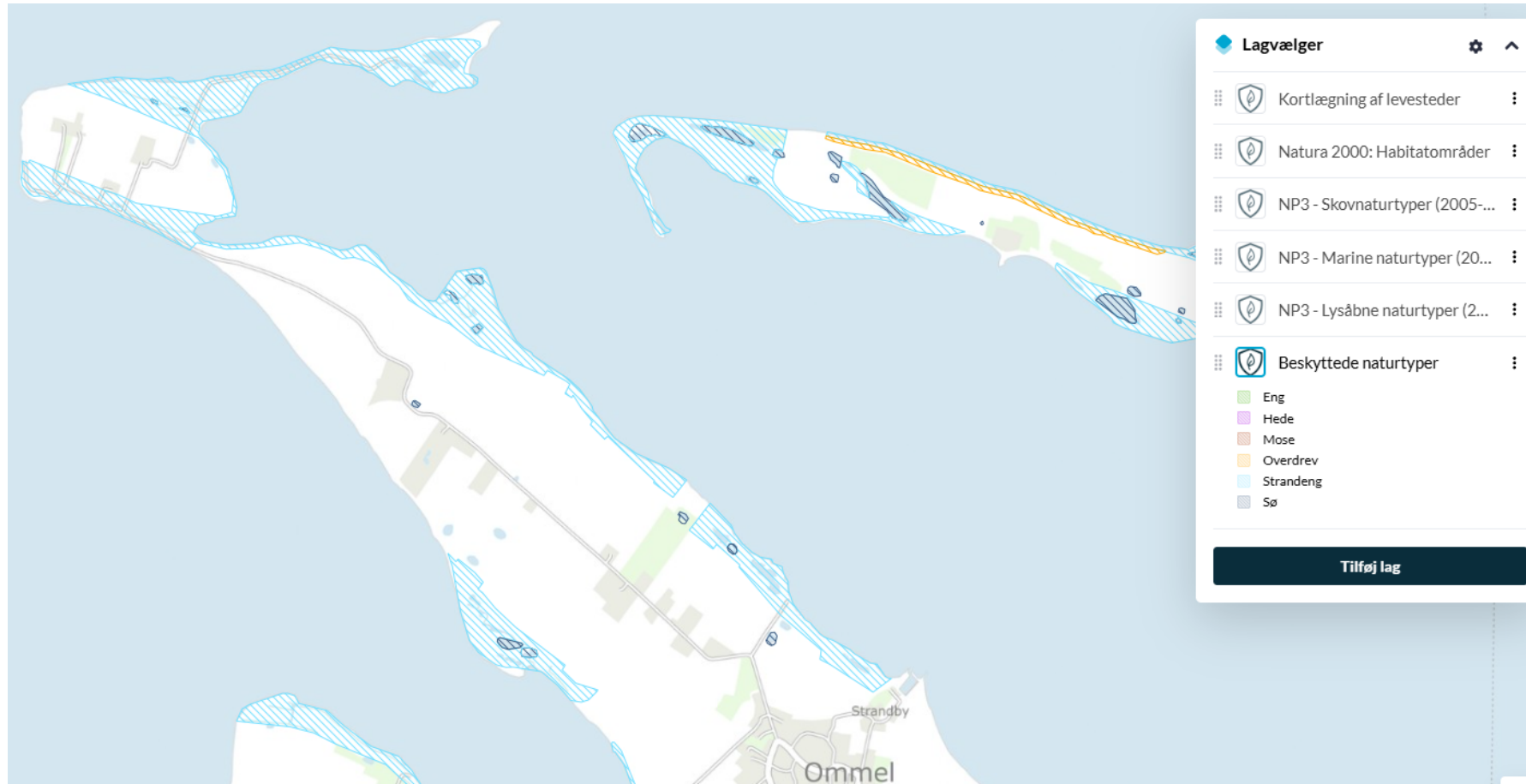
Stk. 4. Husdyrbrug, der er godkendt efter stk. 1 eller 2, må ikke uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse udvides eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet.

§ 16 b

Husdyrbrug, der ikke er omfattet af godkendelsespligten efter § 16 a, må ikke etableres uden kommunalbestyrelsens forudgående tilladelse.

Stk. 2. Husdyrbrug, der er tilladt efter stk. 1, må ikke uden kommunalbestyrelsens forudgående tilladelse udvides eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet.

Kommunen skal varetage beskyttet natur (Naturbeskyttelseslovens § 3)

Kommunen skal varetage særligt beskyttede arter (bilag IV) i forbindelse med alle afgørelser

Husdyrbrugloven (SGAV)

§ 5 a

Miljø- og fødevarerministeren fastsætter regler om tildeling af gødning i jordbruget, herunder lofter for, hvor meget kvælstof og fosfor pr. hektar der højst må tildeles fra gødning, med henblik på at beskytte jord, vandløb, søer, havområder, herunder kystvande, og grundvandet mod forurening samt med henblik på at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter.

Reglerne findes her:

- Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning
- Vejledning om kvælstoffølsomme naturtyper i Natura 2000-områder og udnyttelse af øgede gødningsnormer
- SGAV (gl. landbrugsstyrelsen foretager kontrol med arealerne)

Miljøstyrelsen foretager kontrol med pesticidforbruget

16. december 2024

Pesticider risikovurderes og godkendes af Miljøstyrelsen. I den forbindelse fastsættes der en række betingelser for anvendelsen af midlerne. Fx hvilke afgrøder pesticiderne må anvendes i, hvornår på vækstsæsonen de må anvendes, hvor meget der må bruges pr. sprøjtning og pr. år, i hvilken afstand til §3-natur og naboer pesticiderne må udbringes osv. Det er jordbrugerne, der er ansvarlige for, at de følger de krav og restriktioner, der fremgår af midlernes etiket og brugsanvisning. Hvis midlerne ikke bruges efter forskrifterne, risikerer jordbrugeren, at der sker udvaskning af midlerne til grundvandet, ligesom de risikerer effekter på deres egen og andres sundhed og den omkringliggende natur. For at sikre, at landmændene og andre professionelle brugere af pesticider følger de mange restriktioner for brugen af pesticider, gennemføres der hvert år en grundig kontrol af en lang række virksomheder.

Sprøjtemiddelstrategien 2022-2026 (MST)

- Ændret pesticidafgift
- Stram praksis for godkendelse af sprøjtemidler
- Mere målrettet kontrol med brug af sprøjtemidler
- Landmænd og skovbrugere med mere end 10 ha skal årligt indberette deres forbrug af sprøjtemidler i en sprøjtejournal.

Kommunen skal

- Udarbejde Natura 2000-handleplaner og udføre handleplanens konkrete handlinger.
- Håndtere anmeldelsespligtige aktiviteter i Natura 2000 (bilag 2).
- Varetage hensynet til udpegningsgrundlaget for Natura 2000 i alle kommunens afgørelser.
- Varetage hensynet til beskyttet natur (§ 3) og særligt beskyttede arter (bilag IV) i alle kommunens afgørelser.
- Lave miljøgodkendelser af husdyrbrug og foretage landbrugstilsyn på landbrug (stalde og opbevaringsanlæg).

Kommunen skal ikke

Varetage regler i forhold til landbrugsdrift på dyrkede marker.

Herunder:

- Maksimal gødningstildeling og metode.
- Hvilke sprøjtemidler og hvilke mængder der må anvendes.
- Vurdere om tildeling af gødning og sprøjtemidler er korrekt.
- Føre kontrol med dyrkede landbrugsarealer.